

Førsteklasses New York-roman

Mirjam Kristensen: *En ettermiddag om høsten*
Oktober, 218 sider.

Tittelen på Mirjam Kristensens nye roman, *En ettermiddag om høsten*, er dessverre litt intetsigende. Det er også bildet av et blomstrende tre på forsiden. Av den enkle grunn ble boka liggende lenge i en bunke over årets bøker hos meg. Det var andre bøker av mer kjente forfattere jeg kastet meg over. Og det har vært litt av hvert å velge blant i bokhøsten 2006: noveller fra Øystein Lønn og Hans Herbjørnsrud, romaner fra Hanne Ørstavik, Dag Solstad og Kjartan Fløgstad, diktsamlinger fra Stein Mehren og Einar Økland. Men så skulle det altså bli slik at *En ettermiddag om høsten* ble en av de store leseropplevelsene i 2006. Hadde jeg bare snudd boka da jeg fikk den, ville jeg forresten ha skjønt at dette ikke var nok en sansenær eller barndomserindrende skildring, for på baksiden er det et bilde av Manhattan, New York, og en baksidetekst som i helhet lyder slik: "Hans Olav forsvinner fra Rakel midt i New York".

Dette enkle grepet bærer hele romanen. Første setning lyder slik: "Da jeg kommer tilbake fra doen, er ikke Hans Olav i rommet med de La Tour-maleriene lenger". Den kvinnelige jegpersonen er på langweekend i New York med mannen, men han møter vi aldri, for han er forsvunnet i det romanen starter, inne på Metropolitan-museet, som ligger ved Central Park. Avtalen var at han skulle vente på henne, eventuelt at de skulle møtes på hotellet hvis de kom bort fra hverandre. Men han er og blir borte. Den snikende usikkerheten og redselen til hovedpersonen smitter raskt over på leseren, og boka blir litt av en page turner, der man blir dratt rundt i New York på leting i spor og blindspor etter den mannlige savnede. Det er noe filmatisk over boka, og motivet, ektefellen/kjæresten (eventuelt barnet) som med ett er borte, kjenner vi fra mange Hollywood-filmer. Likevel ville en filmatisering ikke yte fortellingen rettferdighet, det er jegets *refleksjoner* i møtet med andre – den kvinnelige vakten på museet, antikvaren som har funnet lommeboka til den savnede, en New York-bosatt barndomsvenninne av hovedpersonens mor m.fl –

som er det mest interessante, ikke minst fordi det er en påfallende diskrepans mellom hennes indre liv og det hun uttrykker i møtet med andre. Samtidig blir man usikker på om hovedpersonen er helt i water, om hennes til tider underlige reaksjoner og handlinger skyldes noe mer enn forsvinningen.

Mirjam Kristensen bringer hele tiden inn passelig med handlingselementer og greier å skape interessante bipersoner. Når man tenker at forsvinningsmotivet/mystikken nærmer seg å være oppbrukt, skjer det enten noe nytt i forhold til en av bipersonene eller nye personer bringes inn, som når Hans Olavs foreldre og bror ankommer New York for å være med å lete. Spesielt er her forholdet til svogeren interessant, både fordi han er negativt innstilt til sin bror og fordi det er noen underliggende spenninger i forholdet til hovedpersonen.

Men hvor er det da blitt av Hans Olav? To løsninger er fra første stund presentert: Han har blitt utsatt for noe kriminelt og er sannsynligvis død, eller han har forsvunnet frivillig, for å bli kvitt sin kone og sitt tidligere liv. Den siste løsningen er mest interessevekkende, for det fører til en nærmere gransking av jegpersonen, som forteller det hele. Hun fremstiller dem som et ungt, lykkelig par, men er dette sannheten? Er det grunner til at han kunne forlate henne på en slik måte? Og har dette noe med Georges de la Tour-maleriet gjøre, bildet som Hans Olav faller helt i staver over og aldri blir ferdig med å betrakte? (Er Paal-Helge Haugens *Meditasjoner over Georges de La Tour*, fra 1990, en referanse eller ledetråd her?)

Det ville være feil å røpe noe mer om handlingsforløpet i en anmeldelse, selv leste jeg hundre sider på en formiddag og vil ikke ta fra andre leseropplevelsen. Likevel er boka ikke bare en spenningsbok, i tillegg til å lese framover, leser man seg også innover i hovedpersonens psyke, en hovedperson som sier lite om seg selv, men som kommer brokkvis til syne i betraktningen av andre – f.eks. av de spanske, feminint kledde jentene på hotellet der hun bor, jenter med en type felleskap hovedpersonen ikke ser ut til å ha opplevd.

Dette er en roman som er bortimot perfekt fortalt, både med tanke på det stilistiske og det komposisjonelle, i tillegg til at interiør- og eksteriørskildringer er nennsomt brukt, noe som ikke

er selvsagt når det gjelder en så omskrevet og avbildet by som New York. Kristensen gjør byen verken til turistplakat eller urbant helvete, men åpner for at byen kan "sluke" mennesker som kommer dit. Hvilken valør dette utsagnet har, er litt opp til leseren å avgjøre. Også hvem man egentlig skal holde med her. Kanskje er hovedpersonens naivitet og uskyld en smule iscenesatt, enkelte kommentarer fra foreldre og svigerforeldre kan peke i den retning.

Mirjam Kristensen har gitt ut to romaner før, og mottok Tarjei Vesaas debutantpris for den første og Sørlandets litteraturpris for den andre. For *En ettermiddag om høsten* kan hun gjerne motta en tredje pris.

Henning Howlid Wærp